

Tsgha ta lwi ŋa La Hebru

Gwadgamata Lazglafta nda ma Zwanjani

¹ Manda ghalya ná, nda kdá fitika Lazglafta ta gwadganatá dzidziha mu nda ta tvi kavghakavgha nda ma wa la anabi. ² Ama ndanana, nda ma Zwanjani ta gwađa Lazglafta ta gwađa nda amu. Ma fitika zlagiginŋa Lazglafta ta ghəŋa hadik* ná, nda tsa Zwanjani ya zlagiginŋ tsi. Tsa Zwanjani ya guli fanagha tsi ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi. ³ Tsa Zwanjani ya ta mara glakwa Lazglafta. Manda va nzakwa Lazglafta ya ná, manda va tsaya nzakwa tsatsi guli. Nda ma mbrakwa gwadani ŋanata tsi ta inda skwi ta ghəŋa hadik. Tahula kdŋntani ta magatá slna ghuŋinŋá dmakwa mnduha, ka nzatá tsi ta luwa nda ga zeghwa Lazglafta† ya ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

Mal Yesu ka inda duhwalha Lazglafta

⁴ Mantsa ya kəl tsa Zwanjani ya ka malaghutá duhwalha Lazglafta, manda va hgu ya vlanŋ tsi ka malaghutá ŋa tanŋ ya. ⁵ Had duhwala Lazglafta ya ta kdə walanta Lazglafta ta mnanata kazlay: «Kagha ná, Zwanjani da ka, nda nza yu ka Da gha daga gita» kə'a wa. Had ya guli ta kdə walanta tsi ta mnanata kazlay: Dza'a nzakway yu ka Da gha, dza'a nzakway kagha ka Zwanjani da‡ kə'a guli wa.

* **1:2** Ngha ta Yuh. 1:3. † **1:3** Ngha ta Zab 110:1. ‡ **1:5** Ngha ta Zab 2:7 nda 2 Sam. 7:14.

⁶ Sana skwi guli, ma fitika dza'a Lazglafta ghunagatá kďakwa Zwanjani da ghəŋa hadik, ka'a mantsa: «Ka tsəlba inda duhwalha Lazglafta ta tsəlbu ŋani,»
ka'a.

⁷ Ama wya ka'a mnata ta ghəŋa duhwalani: «Gwal kshiatá slna hahəŋ, ŋa nanafatá həŋ manda falak,

ŋa nzakwa tanj manda ghanika vu,»§ ka'a.

⁸ Ŋa Zwanjani ya, wya ka Lazglafta mnata ta ghəŋani:

«Dughurukwa ga mghama gha Lazglafta ná, nda nza ŋa kďekedzenj. Dafa ga mghama gha ná, nda nza ŋa ga mgham ta ghəŋa mnduha nda tvi tďukwa.

⁹ Skwiha tďukwatďukwa ta zdəgaghatá kagha, đva a kagha ta ghwadaka skwiha wa.

Tsaya kəl Da gha Lazglafta ka pghaghatá rďa zdaghaftá ŋuduf,

ka đvutá tsi ta kagha ka malaghutá graha* gha,»
ka'a.

¹⁰ Ka'a guli:

«Kagha ná, Mgham ka.

Ma zraftani, kagha ta magaftá ghəŋa hadik.

Luwa guli ná, magatá slna dzva gha ya.

¹¹ Inda tsa skwi ya ná, dza'a hərdu hərda həŋ.

Ama kagha ná, nda nza kagha ŋa kďekedzenj.

Tsa hadik ya nda luwa tani ná,

dza'a haluhala həŋ manda halakwa lgut.

¹² Manda ya ta mbsafta lu ta lgut ya,

manda tsaya dza'a mbsafta ka ta həŋ.

§ 1:7 Aya. 6:7. Vrafta ta zlahu 32:43 nda Zab 104:4. * 1:9 Aya. 8:9. Ngha ta Zab 45:7-8.

Dza'a mbəɖavafmbəɖa hən, manda ya ta mbəɖavafta lgut.

Ama kagha, manda va tsa nzakwa gha ya ná, manda va tsaya ka, had' kɖavakta† nzakwa gha wa.»

13 Ta walaŋ a Lazglafta ta mnanatá ya dər turtuk mataba duhwalhani kazlay:

«Sawi nzata nda ga zeghwa ɖa, dza'a pghapgha yu ta ghumaha gha ŋa nzakwa taŋ ka skwata pgha səlahat‡ gha» kə'a wa.

14 Duhwalha Lazglafta ná, sulkumha ta maganatá slna ta Lazglafta, ta ghwanu lu ta hən ŋa katanťá gwal ta nzakway ŋa mutsa mbaku ya.

2

Mbaku ta fərtuta katakata

1 Tsaya tama ná, nda ra ka sganaghata mu ta maga ɖasuwa nda skwi ya snaŋ mu, kada kwala mu ta zwaɖuta ma tvi. 2 Tsa gwada si ta mnə duhwalha Lazglafta* ghalya ya ná, nda mbra nza-kwani. Inda gwal ta kwal kul klaftá tsa gwada ya ka gwada, ka kwalaghutá snata ná, mutsafmutsa hən ta guma ya ta ranťá hən. 3 Ka si mantša ya tsi, waka amu dza'a ndapta ma tsa guma ya, ka si kwalaghukwala mu ta tsa glakwa glakwa mbaku ya tama? Wya tiŋəl Mgham Yesu ta mna tsa gwada ta mbaku ya tama, ka sgamaghatá gwal ta snaŋťá tsa gwada ya guli kazlay: Kahwathwata tsa gwada ya kə'a. 4 Ka ŋlanaghatá Lazglafta kaghənani guli

† 1:12 Aya. 10:12. Zab 102:26-28. ‡ 1:13 Ngha ta Zab 110:1.

* 2:2 Duhwala Lazglafta si ta kla lwa Lazglafta ghalya Slna gwal ghunay 7:53.

ta tsa gwada tan ya, nda ma maga nizlaha, nda ma skwiha ka mandərmimi,[†] nda mazəməzəma kavghakavgha. Dəganafha Sulkum nda ghuḅa ta slna ta mnduha ḡa maga skwiha kavghakavgha manda ya kumaḡ tsi guli.

Mndu ya ta hla mnduha da mbaku

⁵ Mantsa ya ná, duhwalhani a vlanḡ Lazglafta ta ga mgham ta ghəḡa zamana ta sagha ta mnə mu ya wa. ⁶ Katək ná, wya ka sana mndu vindafta ma deftera Lazglafta:

«Sanawu mndu ka ka ní Lazglafta kəl ka ka havapta ka tsatsi.

Sanawu mnda səla kəl ka ka nghapta ka tsatsi na?

⁷ Aḡ mndani, vraganavgha ka gudzekw ḡa fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta.

Tahula tsa, ka fanaghatá ka ta glaku nda sgit.

⁸ Ka vlanḡtá ka ta ga mgham‡ ta ghəḡa inda skwi demdem,» ka'a.

Ka vlanḡtá Lazglafta ta ga mgham ta ghəḡa inda skwi, ka lu ya ná, had sana skwi kul had tsi ta ga mgham ta ghəḡani nda tsaya wa. Aḡ mndani, ta ngha a mu karaku kazlay: Ta gay mndu ta mgham ta ghəḡa inda skwi kə'a wa. ⁹ Tsa mndu vragana lu ḡa fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta ta nzakway ka Yesu ya nghan amu. Ka vlanḡtá Lazglafta ta glaku, nda sgit ta ghəḡa vəl mtutani, ka ghuytá dāḡwa. Mantsa ya tama, ma zdakatahuda Lazglafta ná, ka ḡa inda mndu dāḡta tsi ta mtaku.

¹⁰ Inda skwi ná, Lazglafta ta magafta. Ka ḡani nzakwani guli. Mantsa, ka dvaftá Lazglafta ta

[†] 2:4 Ngha ta Markus 16:17-18, 20, 5:12. ‡ 2:8 Aya. 6:8. Ngha ta Zabura 8:5-7.

payaftá Yesu nda ma ghuya ďanwa ya ghuyə tsi, kada mutsafta ndəghata mnduha ta nzaku ka zwanani, ɲa hlayni ta həŋ da glakwani. Yesu tsa mndu dza'a hla həŋ da mbaku ya.

¹¹ Tsa mndu ta ghuḅa mndu ya nda tsa gwal ghuḅiŋ lu ya tani ná, ma da turtuk həŋ. Tsaya tsa kwal hula ksantá Yesu ka hga həŋ ka zwanamani ya. Ka'a nda Lazglafta mantša:

¹² «Dza'a mnaŋmna yu ta hga gha da zwanama ḁa. Dza'a zləzlvay yu ta hga gha mataba tskata mnduha,§» ka'a.

¹³ Ka'a guli mantša:

«I'i ná, nda fa ghəŋa ḁa dar ka ɲa Lazglafta,» ka'a.
Ka'a guli na:

«Wana yu kawadaga nda zwaniha ya vliha* Lazglafta,» ka'a.

¹⁴ Tsa zwaniha mnə tsi ya ná, mnda səla həŋ demdem. Ka nutá Yesu ka ghəŋani guli ka mnda səla manda va hahəŋ, kada laviŋta tsi ta mtuta, ɲa nanatá halaway ta ɲanatá mbrakwa mtaku ya, ka mbegi. ¹⁵ Mantša ya magata Yesu, ɲa zlu'agaptá həŋ ta gḁata ta nzaku ma zləŋa mtaku ya ta niŋtá həŋ ka vu'ani ya. ¹⁶ Mantša ya nzakwani, duhwalha Lazglafta a sa tsi da katanṭa wa. Zivra Abraham† ya sa tsi da katanṭa. ¹⁷ Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka nutani ka gra vgha nda zwanamani, kada nzakwa tsi ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta. Tsatsi ná, dagala tawa hidahidá da tsi, ɲərma ya ma slna

§ **2:12** Ngha ta Zabura 22:23. * **2:13** Ngha ta Isaya 8:17, 18.

† **2:16** Ngha ta Isaya 41:8-9.

Lazglafta, ɲa platá dmakwa mnduha. † 18 Ndanana tama, laviɲlava ta katanɲá gwal ta dzəghu hal-away, kabga dzghanɲdzgha lu ta tsatsi ka ghəɲani, ka ghuyanaptá dāɲwa.

3

Yesu mali ta ghəɲa Musa

¹ Mantsa tama zwanama, kaghuni gwal hgan Lazglafta ɲa nzakw ka ɲani, fafwa ndana ghuni ta Yesu ghunatá mnda Lazglafta, ka mali ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya. Tsatsi tsa zlgħaf mu ta mnə mu banluwa ya. ² Yesu ná, Lazglafta ta zbafta ɲa maga tsa slna ya. «Ka nzaku tsi ka ɲərma mndu ma tsa slna ya, ma nzakwani da Lazglafta manda va ɲa Musa, ma magayni ta slnani ɲa inda gwal ma həga Lazglafta* ya.» ³ Mal mndu ta ba həga ta vlanɲa lu ta sgit ɲani, ka vərda tsa həga ya. Mantsa ya ná, dīna ka vlanɲá glaku ta Yesu ka malaghutá ɲa Musa. ⁴ Inda həga ná, mndu ta bafta. Mndu ta baftá inda skwi guli ná, Lazglafta ya. ⁵ Musa ná, ɲərma mndu ya ma slna si ta magə tsi ma inda həga Lazglafta. Slənani ná, mnanaɲtá mnduha ta skwiha má dza'a mnə Lazglafta ya. ⁶ Kristi ná, zwan ta nzanaghata ta ghəɲa həga ya. Amu tsa həgani ya, ka gdanagda mu ta ɲanatá zlgħay nda ɲudufa mu, ka ghərɓay mu ta ghərɓaku ma fatá ghəɲa mu.

Mbi'a vgha fana Lazglafta ta mnduhani

† 2:17 Ngha ta Livitik. 4:20, 26, 35 nda 16:6, 10, 11. * 3:2 Ngha ta Mbsak 12:7 nda skwi ya vindiɲ lu mistani ɲa ɲanata.

⁷ Tsaya tama kəl Sulkum nda ghuḅa ka mnay kazlay:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,

⁸ yaha kuni tənanaftá ghəṇa ghuni manda ṇa dzidzíha ghuni,

ta sli'anaftá gwada ma fitika dzəghaṇta taṇ ta Lazglafta ma mtak ya.

⁹ Ka Lazglafta ná, kulam nda nghanṭa taṇ ta ṇərma skwi magə yu ṇa taṇ ma vaku fwad mbsak ná,

ka dzəghihatá həṇ.

¹⁰ Tsaya tama kəl yu ka gaftá sidi nda həṇ.

Ka yu mantsa:

“Ta dza'a ta kəma ta kəma həṇ nda ghwadaka ndanu,

sna a həṇ ta skwi ta kumə yu da həṇ wa.”

¹¹ Ma tsa gatá sida da ya ná, wadawada yu, had həṇ dza'a walaṇtá lami da tsa vla mbi'a[†] vgha payanaf yu ta həṇ ya wa,» ka'a.

¹² Dasuwa ka kuni zwanama da, yaha ya dər turtuk mataba ghuni da nzata nda ghwadaka ṇuduf ka zlanavatá Lazglafta ta vla hafu ya. ¹³ Ta hgay Lazglafta ta kaghuni «gita» guli. Mbruvuswa vgha ghuni inda fitik, kada kwala dmaku nanaghatá kaghuni, da tənanaftá ya dər turtuk ma kaghuni ta ghəṇ. ¹⁴ Amu ná, graha Yesu Kristi mu ka ṇanaṇa mu his his dzvu ta kahwathwata fatá ghəṇ ya mutsaf mu daga taṇtaṇ ya.

¹⁵ Wya ka lu mnata daga ghalya:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,

[†] **3:11** Aya 7-11, Zabura 95:7-1.

yaha kuni tənanaftá ghəŋa ghuni, manda ŋa dzidzíha ghuni ta sli'anaftá gwada nda tsi‡ ya.»

¹⁶ I wa tsa mnduha ta snaŋtá lwa Lazglafta ka sli'anaftá hən ta gwada nda tsi ya na? Tsa gwal ta sabə ta hadika Masar hlagap Musa ta hən ya a ra? ¹⁷ Ta ghəŋa i wa ta ga Lazglafta ta sidi ma tsa vaku fwad mbsak ya guli na? Ta ghəŋa tsa gwal ta gatá dmaku ka rwutá hən ma mtak ya a ra? ¹⁸ Ŋa i wa wadata tsi kazlay: Had hən dza'a walaŋta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf tsi ta hən ya wu kə'a ya na? Ŋa tsa gwal ta sli'anaftá§ gwada ya a ra? ¹⁹ Nda ngaha mu ná, traptra ta hən ta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf lu ta hən ya, kabga kwalaghuta taŋ ta zlghafta.

4

¹ Tshala tamafta Lazglafta ta imi ta sləmən ka-zlay: Dza'a laviŋlava kuni ta lami da vla mbi'a vgha ya payaghunaf yu kə'a ya, dasuwa ka kuni tama, da pdaghutá sani dər turtuk mataba ghuni ka kwal lami. ² Guli ná, mnamamna lu ta Lfida Gwada manda va ya mnana lu ta dzidzíha mu ghalya. Ama katan a tsa gwada mnana lu ta hən ya dekdek wa. Manda snaŋta taŋ ta tsa gwada ya, ka kwalaghutá hən ta zlghafta nda ŋudufa taŋ. ³ Amu gwal ta zlghaftá tsa gwada ya dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha ya. Ka Lazglafta mnata na:
«Wadawada yu ma gatá sida da:

‡ **3:15** Zabura 95:7-8, manda ya mnaf gwada Grek ŋa ghalya mnafta lu. § **3:18** Aya 16-18: Ngha ta Mbsak 14:1-35. Aya 18: Zabura 95:11.

Dza'a nghay yu ka waka həŋ dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha* si payanaf yu ta həŋ ya,» ka'a. Anɗ mndani, kdiŋkda ta magatá slna daga ma zlrafta ghəŋa hadik. ⁴ Ka lu mnata ma sana vli ma deftera Lazglafta ta ghəŋa mandəfáŋa fitik na: «Badu mandəfáŋa fitik mbi'apta Lazglafta ta vghani ma inda slnani†,» ka'a. ⁵ Ka'a guli manda va ya ghada tsi ta mnata na: «Had həŋ dza'a walaŋtá lami da tsa vla mbi'a vgha‡ ya si payanaf yu ta həŋ ya wu,» ka'a. ⁶ Tsa gwal ta sŋaŋta taŋtaŋ ta tsa Lfida Gwada ya ná, lamə a həŋ wu, kabga kwalaghuta taŋ ta snanatá gwada Lazglafta. Tsaw nda ghada fata Lazglafta kazlay: Dza'a lamla sanlaha kə'a guli. ⁷ Tsaya tama kəl tsi ka tsəglafatá sana fitik ta nzakway ka «gita». Di'inɗ fitik tahula tsa, ka mnigintá tsi ta tsa gwada ya nda ma wa Dawuda, ta slanaghata lu ta vindatani:

Gita, ka sŋaŋsna kuni ta lwani,
yaha kuni da təŋanaftá ghəŋa§ ghuni kə'a ya.

⁸ Ka si má va bhadanam bha Dzesuwa ta həŋ da tsa vla mbi'a vgha* ya ná, má mnəgla a Lazglafta ta gwada ta tsa sana fitik ya wa. ⁹ Tsaya tama ná, ta mamu tsa mbi'a vgha ya ŋa mnduha Lazglafta manda va tsa fitika mbi'a vgha badu mandəfáŋ ya. ¹⁰ Mndu ya ta lami da vla mbi'a vgha ya payaf Lazglafta ya ná, ta mbi'a vgha tsatsi guli ma ŋani ma slna manda mbi'apta mbi'ap Lazglafta ma ŋani ya guli. ¹¹ Tsaya tama ná, ŋavamaŋa ka

* **4:3** Ngha ta Zabura 95:11. † **4:4** Zlrafta 2:2. ‡ **4:5** Zabura 95:11. § **4:7** Zabura 95:7-8, manda ŋa gwada Grek ŋa ghalya mnaf ta lu. * **4:8** Ngha ta Vrafta ta zlahu 31:7, Dzesuwa 22:4.

lama mu da tsa vla mbi'a vgha ya. Dasuwa ka mu da kwalaghutá mu ta snanatá gwada Lazglafta, manda tsa ɲa dzidzíha mu ya.

¹² Gwada Lazglafta ná, nda hafu mida, mbrumbra katakata guli. Zuza ka malaghutá wa limay his his. Laviɲlava ta zlagadamta da ɲuduf, nda vla nzugu tani dikw da dudzi. Nda sna ta dgaptá skwi ta daslu mndu, nda skwi ta ndanu tsi tani. ¹³ Had sana skwi ta difaghuta ta wa ira Lazglafta wa. Nzidíd həɲ demdem ta wa irani. Nda ngha irani ta inda skwi demdem. Dza'a mnay mu ta inda skwi ta kəmani.

Yesu mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta

¹⁴ Tsəhala mamu mu nda mali ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ta hemanata, ta nzakway ka Yesu Zwanja Lazglafta, ta ɓhadafta ta luwa da Lazglafta ya, sladafmaslada dar ta zlg hay nda ɲudufa mu. ¹⁵ Mali ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya nda hta mbrakwani ka su'a skwi kawadaga nda amu ma hta ta mbrakwa mu a ɲa amu wa. Katək ná, dzghanɲdzgha lu ta mala mu ta ghəɲa gwal ksa slna Lazglafta manda va amu, ama ga a tsatsi ta dmaku wa. ¹⁶ Ka si mantsa tsi tama, gavanamavagava nda fatá ghəɲ ta Lazglafta, tsatsi ta vla zdakatahudi, ɲa tawatani ta hidahida ta amu, ɲa vlamatani ta zdakatahudani ɲa katamata ma fitik ya nda ra.

5

¹ Inda mali ta ghəɲa gwal ksa slna Lazglafta ná, mataba mnduha zabapta lu. Slna tanj ná, ɲa maganatá slna ta Lazglafta da manaka tanj ya, ɲa vla skwi nda pla ghəɲ ɲa Lazglafta ta ghəɲa dmakwa

mnduha. ² Tsa la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya ná, nda sna hahəŋ ká həŋ dza'a maga skwi dīna ŋa gwal kul snaŋtá maga skwi dīna, ta maga dmaku, kabga wanafwa skwiha ta hta mbraku ta tsatsi guli. ³ Tsaya tama dza'a kəl tsatsi ka pla ghəŋ ŋa Lazglafta, ta ghəŋa dmakuhani*, ta ghəŋa dmakuha mnduha yeya a wa. ⁴ Had mndu ta klaftá tsa glaku ŋa nzaku ka mali ta ghəŋa gwal maga slna Lazglafta ya ka fanaghatá ghəŋani wa. Lazglafta ta hgan̄ta manda ya hgan̄ tsi ta Haruna.

⁵ Manda va tsaya Kristi guli, tsatsi a ta fanaghatá ghəŋani ta nzaku ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta wu, ama Lazglafta ta nzakway ka Da ta mnay ŋani kazlay:

Kagha ná, Zwan̄a da ka,
nda nza yu ka Da gha gita kə'a.

⁶ Ka'a ta mnay ma sana vli guli na:

«Kagha mali ŋa kd̄ekedzen̄ ta ghəŋa gwal ta ksa slna
Lazglafta,
manda ŋa Melkisedek† ya,» ka'a.

⁷ Ma fitika nzakwa Yesu ma ghəŋa hadik ná, ka magə tsi ta du'a ka taw ka ŋdan̄da da Lazglafta ta laviŋtá mbanaf̄ta ma mtaku‡. Ka snanatá Lazglafta ta ghəŋa vəl hananatani ta ghəŋani.

⁸ Kulam nda nzakwani ka Zwan̄a Lazglafta ná, ka sutá tsi ta duni, kəl tsi ka snaŋta kazlay: Snatá gwada ná, skwi nda bla ya kə'a. ⁹ Manda kd̄iŋta Lazglafta ta dzanaghatá ghəŋa skwi ya kuman̄ tsi nda ma tsatsi, ka nzaku tsi ka mndu ya ta mba inda gwal ta snanatá gwadani, ŋa nzakwa tan̄ nda

* **5:3** Ngha ta Levitik 9:7. † **5:6** Aya 5-6: Zabura 2:7. Zabura 110:4. ‡ **5:7** Ngha ta Mata 26:36-46, Markus 14:32-42, Lukwa 22:39-46.

hafu ña kdekedzen. ¹⁰ Ka fatá Lazglafta ka mali ta ghəña gwal ta dra skwi ña Lazglafta manda ña Melkisedek.

Dasuwa ka kuni da zlanṭá kuni ta zlgħay nda ṅuḍuf

¹¹ Mamu skwi dagala ña mnay ta ghəñani, tsaw nda bla tsislay ña ghuni, kabga la a da sləməña ghuni wa. ¹² Nda kḍa fitik má prək ka nzakwa ghuni ka gwal taghanatá skwi ta sanlaha, kabga nda kḍa fitika ghuni ta tagha skwi, ama ta sna a kuni wa. Ña sləglavapta nda sla vgha ka taghəgəлта ña ghuni ta va tsa skwiha ma gwada Lazglafta taghu kuni daga tanṭan ya. Ta sna a kuni karku ta za skwa zay ta zə la galata mndu wu, manda zwan ta ghuva tata sa u'a ya kuni. ¹³ Mndu tata zba sa u'a ná, ta ka zwan ta ghuva tsaya ma mndu. Ta sna a tsa mndu ya ta skwi tḍukwaṢ wa. ¹⁴ Ña galata mndu na skwa zay tanṭəña ta gḍata həñ ta zay, ka slavaptá həñ ka tagha dganatá skwi dīna, nda ya kul dīnaku, ña magay tanṭ ta skwi dīna.

6

¹ Mantsa ya tama, zluṅmazla ta hamata zwana tagha skwi ya ta taghə mu ta ghəña Kristi, mbadma ta ghəña tagha skwa gwal nda ndəha. Ma laghu mu vrəglafṭa ta ghəña dughwanja skwi ta nzakway ka: Gwada ta ghəña pla dmaku, ña zlanṭa mnduha ta maga slnaha ya ta kla həñ da Zadaḱu, nda gwada ta zlgħaftá Lazglafta nda ṅuḍuf, ² nda gwada ta batemha, nda gwada ta fa dzvu ta ghəña mndu, nda gwada ta sli'agapta ma mtaku, nda gwada ta

Ṣ 5:13 Aya 12-13: Gray nda 1 La Kwareṅt 3:2.

tsatá ghəŋa guma ŋa dekdek ya. ³ Zluŋmazla ta tsahaya, mbaďma ta kəma ta kəma. Wya skwi ŋa magay mu nda kumay Lazglafta.

⁴ Skwi ŋa sŋaŋta mu na: Nda bla ma mnduha ya si tsuwadakanaf tsuwadaka Lazglafta, gwal ya ta tapanatá skwi ya vla Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá Sulkum nda ghuəa ma ŋudufa taŋ, ⁵ gwal ya si ta dāŋtá zdakwa gwada Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá mbraku ya ta nzakway ka ŋa zamana ta sagha, ⁶ ta zləmbuta ka vrəglamta da nzakwani ghalya ná, nda bla ka vrəglakta taŋ da pləgəltá dmakwa taŋ. Zləŋəglafzləŋa həŋ ta Zwanə Lazglafta ta udza zləŋay, ka razay* banluwa.

⁷ Lagha imi ka gdata ta nzaku ta vwah, ka magafta skwi tida ŋa katanťá gwal ya ta hvay ná, nda tfawa tsa hadik ya da Lazglafta nda tsa. ⁸ Ka laghani, teki nda hiwir yeya ka tsa vwah ya dyanafťa ná, kataf a tsa ta mndu tama wu, dza'a ksi'afksi'a Lazglafta, dza'a drinđra† lu.

⁹ Zwanama da, aŋ mndani dər má mantsa mnata ŋni ná, da sna aŋni kazlay: Ta ŋərma tvi ta nzakway ka tva mbaku ya kaghuni kə'a. ¹⁰ Lazglafta ná, tdukwa tsatsi, had dza'a zanaptá slna ghuni ya maga kuni, ŋa katanťá zwanama ghuni gwal zlghay nda ŋuduf, ya ta gdata kuni ta kata həŋ ndanana guli ya wa. ¹¹ Ndanana ná, ta kumay ŋni ta ŋavata inda kaghuni nda fata ghəŋ ta skwi ya faf kuni ta ghəŋ tida ha ka kdavaktani. ¹² Ma ksu yađi ta kaghuni. Ksawaksa ta sada gwal ta ŋavata ma zlghay nda ŋuduf, gwal ta faftá ghəŋa

* **6:6** Aya 4-6 gray nda 10:26. † **6:8** Gray nda Zlrafta 3:17-18.

tanɔ ta Lazglafta ka mutsaftá hənɔ ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmənɔ ta mndu.

Kahwathwata tanafta Lazglafta ta imi ta sləmənɔ ta Abraham

¹³ Ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləmənɔ ta Abraham ná, ka waɗanató tsi nda vərɗa ht-sinjani, kabga haɗ sana mndu ta malaghutá tsatsi ŋa waɗanatanani nda tsi wa. ¹⁴ Ka'a nda Abraham mantsa: «Dza'a tfaghaghatfa yu ta wi. Kahwathwata dza'a yanaf ya yu ta zivra‡ gha tusak,» ka'a. ¹⁵ Mantsa ya, ka ŋavatá Abraham, ka mutsaftá tsi ta tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmənɔ ya. ¹⁶ Ta waɗu mndu ta waɗu ná, nda skwi ta malaghutá ht-sinja vərɗa tsatsi ta waɗa tsi. Tsa waɗu ya guli dza'a hlanatá inda tsa skwi ta zlərdə lu ta ghənɔni ya. ¹⁷ Nda tsaya ná, kumaŋkuma Lazglafta ta tsalanaptá tsa gwal dza'a tsu'a tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləmənɔ ta mndu ya ka-zlay: Haɗ yu dza'a mbəɗanaftá skwi mna yu wu kə'a, kəl tsi ka sganaghata nda waɗu. ¹⁸ Mantsa ya ná, his skwiha ya dza'a kwal lu kul laviŋtá mbəɗanafta. Skwiha ya tanaf tsi ta imi ta sləmənɔ ta mndu nda waɗu ya waɗa tsi nda tsi. Haɗ dza'a walaŋtá tsakalatawi§ mida wa. Mantsa ya guli ná, ta vlamavla ta mbraku ta amu gwal ta hwayamta da ghuva Lazglafta, ŋa ŋavata mu nda fatá ghənɔ ta skwi ya tamaf Lazglafta ta imi ta sləmənɔ ya. ¹⁹ Tsa skwi faf mu ta ghənɔ tida ya ná, nda nza manda skwa sladanatá kwambalu ma nzakwa mu. Kahwathwata dihatani haɗ skwi ta

‡ 6:14 Zlrafta 22:16-17. § 6:18 Gray nda Mbsak 23:2.

gigdanta wa. Zlaganapzлага ta zlala ka bhadamta* da vla nzakwa Lazglafta. ²⁰ Da hada tinlaghuta Yesu ta lami ka amu, na nzaku na kdekedzen ka mali ta ghana gwal dra skwi na Lazglafta manda na Melkisedek ya.

7

Melkisedek Mgham ta ghana ksa slna Lazglafta

¹ Tsa Melkisedek ya na, si mghama luwa Salem ya. Mali ta ghana gwal ksa slna Lazglafta ta nzakway ta luwa ya guli. Ka sli'afata tsi ka laghwi da guya Abraham ta vrakta ta kwarafta sana mghamha nda vulu. Ka tfanaghatata tsi ta wi. ² Na tsa Melkisedek ya hlanafata Abraham ta Zaka inda skwi zagagha tsi ma vla tsa vulu ya. Klatata ghana tsa Melkisedek ya na, «mgham tdukwa ya.» Guli na: Mghama luwa Salem ya. Tsa mghama luwa Salem ya guli na, «mghama zdaku» ya. ³ Tsatsi na, had dani wu, had mani wu, had dzidzani wa. Had val many kazlay: Badu yeya yata lu, badu yeya mtuta tsi ka'a guli wa. Manda Zwanan Lazglafta nzakwani. Nda nza na kdekedzen ka mnda ksa slna Lazglafta.

⁴ Tsa Melkisedek ya na, mndu dagala ya, ka klaftata Abraham ta nzakway ka dzidzi ya ta zaka ma inda skwi zagagha tsi, ka vana. ⁵ Skwi na sana na, mndara la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta na, zaha Musa ta mnanata hahana, na dza'a tana da dawana zaka da inda la Isra'ila. Zwanama tana tsa gwal ta dawana hana da hana ya. Ana mndani, zivra Abraham hahana guli. ⁶ Melkisedek na, tekwa a tsatsi mataba mndara la

* **6:19** Gray nda Livitik 16:2.

Levi wu, ama ka klaftá Abraham ta zaka ma skwi zagagha tsi, ka vlaṅta. Ta ghəṅa tsa guli ná, ka tfanaghatá Melkisedek ta wi ta mndu ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməṅ. ⁷ Had sana zlərdəy wu ná, tsa mndu ka mali ya ta tfanaghatawi ta tsa mndu ka sagəṅ ya. ⁸ Mndəra la Levi ta zlgħa zaka ma skwi mutsaf lu ya ná, ta mtay həṅ ta mtaku. Ama tsəna Melkisedek ta zlgħafta zaka da Abraham na ná, mndu ta nzaku nda hafu ṅa kdəkedzəṅ ya, manda ya nda vinda ma defteri. ⁹ ṅa tsɪṅtá ghəṅani, tsa Levi ta tsu'a zaka da sanlaha ya ná, klaḥkla tsatsi guli ta zaka ka vlaṅtá Melkisedek nda ma dzidza taṅ Abraham. ¹⁰ Aṅ mndani, ta ya a Abraham ta Levi, ta lagħa Melkisedek da guyaku nda Abraham wu, ama mamu tsatsi ma vgha dzidzani.

¹¹ ṅa mndəra la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta, vlaṅta Lazglafta ta zlahu ta la Isra'ila*. Ama tsa slna taṅ ya ná, slagħwa a ṅa dzanaghatá ghəṅa skwi ya kumaṅ Lazglafta, ta vlaṅtá tsi ta zlahu ta həṅ wa. Ka má si slagħusla tsi katsi ná, má zbəgla a lu ta sana mali ta ghəṅa gwal ksa slna Lazglafta, manda Melkisedek ya wu, má gi kla'atá mndu mataba mndəra la Levi manda Haruna má dza'a nzakwa tsi. ¹² Ka si mbədapmbədə Lazglafta ta mndərga mali ta ghəṅa gwal ta ksa slnani mantasa katsi ná, nda nza tkwe' ka mbədaptá zlahu guli. ¹³ Tsəna mghama mu ta gwadə lu ta na gwada na ta ghəṅani na ná, Yesu ya. Mataba mndəra sana mndu ta kul walaṅta ksa

* **7:11** Vla skwi ṅa Lazglafta, la Isra'ila, mnana nda mna lu ta la Isra'ila ta zlahu ta ghəṅa vla skwi ṅa Lazglafta, ka mbədātani ma sana vli.

slna Lazglafta ta gwir tsatsi. ¹⁴ Nda sna lu guli ta tsatsi kazlay: Sabi ma mndəra la Yuda† kə'a. Nziya ya nza tsi ná, gwadaŋ a Musa ta gwada ta ghəŋa tsa mndəra taŋ ya ma fitika gwadayni ta gwada ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta wa.

Sana mali ta gara vgha nda Melkisedek

¹⁵ Skwi ta kdəgliŋtá tsaliŋta ná, zlagapzlaga sana mnda ksa slna Lazglafta. Manda va Melkisedek tsatsi guli. ¹⁶ Nza a tsa mndu ya ka mndu ta ksa slna Lazglafta manda ya ta mnata zlahu ta fata mndu wa. Tsatsi ná, nzanza tsatsi nda mbrakwa hafu ya kul kdavakta. ¹⁷ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Nda nza ka ŋa kdəkedzeŋ ka mnda ksa slna Lazglafta, manda Melkisedek‡ ya» ka'a.

¹⁸ Mantsa ya ná, nda hərda zlahu ŋa ghalya, kabga nda hta mbrakwani, had hayhayani wa. ¹⁹ Zlaha Musa ná, laviŋ a ta nanaftá mndu ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta wa. Ama ndanana ná, mutsafmutsa mu ta fata ghəŋ ta malaghuta. Tsaya dza'a bhadamaghata da Lazglafta.

²⁰ Ta ghəŋa tsa guli ná, ma fitika dza'a Lazglafta fata Yesu ka mali ta ghəŋa gwal ksa slnani ná, ka wadatá tsi ta wađu. Ama ma fitika pghatani ta la Levi, wada a ta wađu wa. ²¹ Yesu ná, nda wađu fata Lazglafta ka mnda ksa slnani, ma fitika mnatani kazlay: I'i Lazglafta na:

«Wadawada yu, had yu dza'a vrəglafta tida wu:

† 7:14 Ngha ta Mata 1:1-2, Lukwa 3:33. ‡ 7:17 Zabura 110:4.

“Nda nza ka ka mnda ksa slna ɲa kɛkedzen§ ” »
kə'a.

²² Ma tsa waɗu waɗa Lazglafta ya ná, grafgra amu ma Yesu kazlay: Mamu mu nda slərɓatá zughu ya ta malaghuta kə'a.

²³ Guli ná, tsa sanlaha ma gwal ksa slna Lazglafta ya ná, nda tska hahəŋ, kabga ta mtay hahəŋ ta mtaku haɗ həŋ ta gɗavata wa. ²⁴ Yesu ná, ɲa kɛkedzen ɲzatá ɲzakwa tsatsi. Slna tsa ɲzakwani ka mnda dra skwi ɲa Lazglafta ya guli, haɗ dza'a tsavapta wa. ²⁵ Tsaya guli kəl tsi ka slaghuta ka mnda mbanafɗa ɲa kɛkedzen ta inda gwal dza'a ɓhaku da Lazglafta nda ma tsatsi. Yesu ná, ɲa kɛkedzen ɲzatá ɲzakwani ka maga du'a da Lazglafta ta ghəŋa taŋ.

²⁶ Tsaya tama ná, nda nza Yesu ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ya pahan mu. Tsatsi ná, nda ghuɓa ɲzatá ɲzakwani, haɗ rutsak tida wa. Haɗ dmaku tida guli wa. Nza a tsatsi manda gwal dmaku wa. Klagha kla lu ta luwa. ²⁷ Nza a tsatsi manda hamata sanlaha ma la mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta wa. Zba a tsatsi ta pla ghəŋ inda fitik ɲa ghəŋani, nda ya ɲa hamata mnduha guli wa. Turtuktuk plata tsatsi ta ghəŋ ma vlatani ta ghəŋani. ²⁸ La mali ta ghəŋa slna Lazglafta ya ta zbapta zlahu Musa ná, gwal nda hta ɲzakwa taŋ ya. Ma fitika waɗata Lazglafta ta tsa waɗu waɗa tsi ya, mbəɗapta tsa gwada ya ta zlahu Musa. Ka fatá tsi ta zwanani ɲa kɛkedzen ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta, ɲa dzanaghatá ghəŋa skwi kuman tsi.

§ 7:21 Zabura 110:4.

8

Yesu mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta

¹ Wya mala dughwanja skwi ta mnə ŋni: Mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Tsatsi ná, ta luwa ta nzakwa tsatsi nda ga zeghwa dughurukwa Lazglafta*. ² Ta ksa slna tsatsi ma vərda həga tumpul ya magaf Mgham Lazglafta ta luwa ma vla nzakwa Lazglafta, ya magaf dzva mndu a wa.

³ Inda mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ná, fafa lu ŋa vla skwi ta vlata lu, nda skwa pla ghəŋ tani. Nda ra ka mutsafta ŋa amu ma mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta guli ta skwi ŋa vlayni. ⁴ Ka má si ta hadík na Kristi katsi ná, ma had fitik dza'a nzata tsi ka mnda dra skwi ŋa Lazglafta wu, kabga nda ghada kluta gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta vli manda ya mnaf zlahu. ⁵ Tsa slna ta magə tsa gwal ta maga slna Lazglafta ya ná, fwata skwi ta magaku ta luwa ya, sulkuma skwi ta magaku ta luwa ya guli. Ma fitika dza'a Musa ba həga tumpul ná, wya ka Lazglafta nda tsi: «Dasuwa káka, manda va tsa nzakwani maragha yu ta ghwá† ya ná, manda va tsaya káka da bafta,» ka'a. ⁶ Kahwathwata ná, slna dagala vlan lu ta Yesu. Tsatsi ta nzamta ma takataka slərɓatá zughu dīna ta malaghuta, thaflu ta tatá imi ta sləmən dīna ta malaghuta ya guli.

⁷ Ka si ma had rutsak ta tsa tanjaŋa dzratawi ya wu katsi, ma zbəgla a lu ta mahisani wa. ⁸ Manda tsaya ná, mamu rutsak kəl Lazglafta ka mnay ŋa tan. Ka'a mantsa:

* **8:1** Ngha ta Zabura 110:1. † **8:5** Ngha ta Sabi 25:40.

«Dza'a saghasa fitik,
 dza'a dzrəglafdzra yu ta wi ka lfidani mataba da
 nda la Isra'ila,
 nda ya nda la Yuda,

⁹ nzata a manda tsa dzratawi dzraf yu
 nda dzidziha tan ma tsa fitika hlagapta da ta hən
 nda dzva da ma hadika Masar ya wa.
 Hahən ka ghəna tan ta badziŋtá tsa si dzratawa da
 nda hən ya, ka zliŋtá i'i ta hən guli,

¹⁰ Mantsa tama, wya tsa dzratawi dza'a dzrafta yu
 nda la Isra'ila tahula tsa fitik ya.

Dza'a taghanaftagha yu ta zlahuha da ta hən, ɲa
 hanamta da ta hən ma ndana tan,
 thanamha yu ta hən ma ɲudufa tan. Dza'a nzanza
 yu ka Lazglafta tan, ɲa nzakwa hahən ka
 mnduha da guli.

¹¹ Had mndu dər turtuk dza'a taghəglanaftá
 mndəra tan, dər zwanamani kazlay: Snaɲsna
 ta Lazglafta kə'a wa.

Inda tan dza'a nda sna hən ta i'i, nda zwani tani,
 nda glata mndu tani.

¹² Dza'a planapla yu ta krughuva tan,
 havglakta a yu dekdek ta dmakuha tan wu,» ka'a.

¹³ Ma tsa mna gwada ta dzratawi ka lfid ya, niɲna
 Lazglafta ka halatani ta tsa tanɲani ya. Tsa ɲa
 ghalya ta halaku ya, ta ghwan a ka hluta wa.

9

Tsəlbu ɲa Lazglafta ta hadik, nda ya ta luwa

¹ Ma tsa tanɲa dzratawi ya, mamu tvi ya ta
 raku ɲa magay ka lu dza'a tsəlbu ɲa Lazglafta.
 Mamu həga guli ya banaf lu ta Lazglafta ta hadik,

² nda tumpul bafta lu ta tsa həga ya. Tanṭaṭa huḍa tsa həga ya ná, vli nda ghuḅa ta hga lu. Mida famta lu ta pitirla, nda tabəl, nda buradi ṅa Lazglafta. ³ Tahula mahisa zlala, mamu sana huḍi ta hgu lu ka vli nda ghuḅa katakata. ⁴ Mida famta lu ta skwi ya tsaf lu ka dasu ta kəl lu ka dra urdi, nda blukuma dzratawi maganava lu ta dasu. Ma tsa blukum ya guli mamu siga ka dasu ndəgham lu ta mana mida, nda dafa Haruna si ta dzuslafta dzuslu ya, nda klamha his nda vinda ta gwada dzratawi tida. ⁵ Ka tsatsaftá lu ta Kerubuha his ta mara glakwa Lazglafta ta nzəganaghatá tsa blukum ya ka pghəganaghatá zlambak ta vli ya ta vlə lu ta us ṅa Lazglafta ṅa pla dmaku. Ama had lu dza'a pasla gwada* ta tsaya ndana wa.

⁶ Mantsa ya gwagwatá nzakwa tsa həga ṅa gdata gwal ta dra skwi ṅa Lazglafta ta lami da maga slna taṅ ma tanṭaṭa huḍani ya. ⁷ Ama ma tsa mahisa huḍi ya, mali ta ghəṅa gwal ta dra skwi ṅa Lazglafta turtukwani ta lami dida, turtuk ma vaku, ṅa kladanamtani nda usa rini, ṅa vlanṭá Lazglafta ṅa plinistá krughuvani†, nda ya ṅa plinistá ṅa hamata mnduha guli. ⁸ Mantsa ya kumaṅta Sulkum nda ghuḅa ta mnamaṅta kazlay: Had tvi ṅa lami da tsa huḍi nda ghuḅa katakata ya, ka ta gdavagda tsa tanṭaṭa huḍi ya wa. ⁹ Tsaya skwa gray nda skwi ta magaku gitana. Ta maray kazlay: Vla skwi ta vlə lu, nda pla ghəṅ ta plə lu ṅa Lazglafta ná,

* **9:5** Ayaha ta gara vgha nda aya 2-5: Aya 2: Sabi 26:1-30, 25:31-40, 25:23-30. Aya 3: Sabi 26:31-33. Aya 4: sabi 30:1-6, 25:10-16, 16:33, Mbsak 17:16-26, Sabi 25:16, Vrafta ta zlahu 10:3-5. Aya 5: Sabi 25:17-22. † **9:7** Aya 6: Mbsak 18:2-6. Aya 7: Ngha ta Livitik 16:2-34.

slaghu a ɲa dzanaghatá ghəɲa ghuḅatá dmakwa gwal ta tsəlḅu ɲani wu kə'a. ¹⁰ Gwada ta skwa zay, nda skwa say, nda tva ghuḅaku kavghakavgha kwenkwenj ta taghamafta tsahaya. Tsa skwiha fafa lu laviɲ mnduha ta magay ya ná, nda nza tsahaya ɲa kzla mbədanaftha Lazglafta ta inda skwi.

¹¹ Ndanana ná, saghasa Kristi ta nzakway ka mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta famatá vərda skwiha ya ta tsu'u mu. Ka lami tsi nda ma həga tumpul dagala ta dɪnuta katakata, ya kul baftá mnda səla. Ta ghəɲa na hadik na a bafta Lazglafta guli wa. ¹² Ma tsa lami lamə Yesu turtuktu da tsa hudi nda ghuḅa katakata ya ná, lamə a nda klatá usa duguzumha nda zwanja lghəɲ wa. Vərda ɲani ma us vla tsi, ka mbamafta ɲa dekdek ma dmakuha mu. ¹³ Ghalya, ta pslapsla lu ta duguzumha, nda lghəɲha ka wutsika usani ta gwal ta gatá krughuvi manda ya ta mnə zlahu ya. Ta ksafksa lu ta vlək guli ka drata nda dra‡, ɲa faɖaftá hutidifani ka dzay ta mnduha guli. Tsaya dza'a kəl tsa krughuva taɲ ya ka saha ta həɲ manda ya ta mnə zlahu. ¹⁴ Ka si mantsa ya tsi, malaghumala usa Kristi pyu ka tsahaya. Ga a Kristi ta dmaku wu, ama ka klaftá tsi ta ghəɲani ka vlanɲá Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa. ɲa kdekedzeɲ tsa Sulkum ya. Tsa usa Kristi ya ta ghuḅinɲá ɲudufa mu, ɲa zlanɲa mu ta maga ghwadaka skwiha ya ta kla mndu da mtaku, ka magay mu ta slna Lazglafta ya ta vla hafu.

¹⁵ Tsaya kəl Kristi ka sladamta matakataka i Lazglafta nda mnduha, ɲa dzrəglaftawi ka lfid

‡ 9:13 Ngha ta Levitik 16:14-16, Mbsak 19:9, 17-19.

nda hən, ɲa zlgħay gwal hagaf Lazglafta ta tsa ɲərma skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən ɲa hən ɲa vlanťá hən, ɲa nzakwani ka ɲa tan ɲa dekdək ya. Əɲka'a ka mtakwa Kristi ta varagaptá mnduha ma ghwadaka skwiha ya ta magə hən ma dzratawi ya ɲa ghalya.

¹⁶ Ka fafa mndu ta sləkadani ná, ba graftá mtatá tsa mndu ta fatá sləkadani ya kada dga tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya. ¹⁷ Ka ta ndiri mndu ta fatá sləkad ná, had lu ta ksantá tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya wa, ba tahula mtutani kasi'i. ¹⁸ Mantsa ya guli, dər tsa tanťana dzratawi ya ná, nda us magafta lu. ¹⁹ Tahula mnanafťa Musa ta inda zlahu ta mnduha demdem, manda ya mnaf zlahu, ɲa klaftani ta usa zwana lghən nda ɲa duguzumha ka gaɓanafta nda imi. Bálaha ta sluhwa fwa izwap nda swida tuwaka dva hbuɲ lu ta wa udzu, ka tsughumamta ma tsa us ya, ka wutsikay ta tsa defťera zlahu ya, nda ya ta inda mnduha. ²⁰ «Nana na usa dzratawa Lazglafta nda kaghuni ka ɲanata kuni ta tsa dzratawi§ ya,» ka'a ta mnay ta wutsik tsi ta hən. ²¹ Wutsikafha guli ta tsa həga tumpul ya, nda inda huzlaha mida ta kəl lu ka ksa slna ka tsəlbu ta kəma Lazglafta ya. ²² Manda ya mna zlahu ná, wər nda us ta ghuɓiɲta lu ta inda skwi. Ka pghu* a us ná, had platá dmaku wa.

Platá ghən pla Kristi ta ghuba dmaku

²³ Nda ra ka ghuɓiɲta mantsa ya ta tsəna skwiha ta ghəɲa hadik na, kabga fwata vərďa tsa skwiha

§ 9:20 Sabi 24:8. ɲa ayaha 19-20, ngha ta 24:3-8. * 9:22 Aya 21: Ngha ta Livitik 8:15. Aya 22: Ngha ta Livitik 17:11.

ta luwa ya hən. Tsaha ta nzakway ka vərđakani ta luwa ya guli ná, nda ra ɲa taŋ nda pla ghəŋ ya ta malaptá tsa taŋtaŋani ya. ²⁴ Lamə a Kristi da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul magaf mnda səla ya wa. Fwata tsa vərđani ta nza-kway ta luwa ya tsaya. Tsatsi ná, ta luwa laghwa tsatsi. Ndanana, ta nzaku ta kəma Lazglafta ta gwada ma vla mu. ²⁵ Inda vaku tsa mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ta dza'a da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul ya nda tatá usa rini. Ama Kristi ná, lamə a tsatsi ɲa gdata ta vlatá ghəŋani wa. ²⁶ Ka má mantsa tsi ná, má mbədava a fitika ghuyayni ta daŋwa daga ka yawu zlagapta ghəŋa hađik wa. Turtuktuk səla zlagapta tsatsi ma na kdavakta fitik na. Ka vlatá tsi ta ghəŋani ta Lazglafta ɲa hərdiŋtá dmakwa mu dekdek. ²⁷ Inda mnda səla ná, thanaftha lu ta mtutani turtuktuk səla, tahula tsa ɲa tsanaghata Lazglafta ta guma. ²⁸ Manda tsaya Kristi guli, turtuktuk səla mtuta tsi, ɲa vlatá ghəŋani ta Lazglafta, ɲa hərdiŋtá dmakwa ndəghata mn-duha†, ɲa vrəglagatani kamahis. Tsa vrəglagata dza'a vrəglagata tsi ya, ɲa hərdgəltá dmaku a wa, ama ɲa mbanafá gwal ta fata vgha ka kzlay.

10

¹ Zlaha Musa ná, vərđaka nzidida tsa skwi ta sagha ya a wu, fuwatani ya. Laviŋ a dekdek ta payaftá gwal ta gavanavatá Lazglafta ɲa nzakwa taŋ manda ya ta kumay tsi wa. Waka tsa pla ghəŋ ta gdata lu ta magay inda fitik, vaku nda vaku ya dza'a ghuḅiŋta hən ta wa ira Lazglafta na? ² Ka si

† 9:28 Gray nda Isaya 53:12.

má ta ghuᅇbay tsi katsi, magata taŋ turtuktuk ya ná, má ndanəgla a həŋ ta dmakuha taŋ wu, má zlanzla lu ta pləgəltá ghəŋ. ³ Tsaw mantsa ya a wa. Katək ná, tsa pla ghəŋ ta plə həŋ ya, ta havanaktá həŋ ta dmakuha taŋ vaku nda vaku, had ta ghuᅇiŋtá həŋ, ⁴ kabga had usa lghəŋha, nda duguzumha ta hərdiŋtá dmaku wa.

⁵ Tsaya kəl Kristi ka mnay ŋa Lazglafta ma fitika dza'ani saha ta ghəŋa hadik, ka'a mantsa:

«Va a ka ta plaghata ghəŋ nda rini wu, va a ka ta vlaghata sana skwi ŋa plaghata ghəŋ guli wa.

Ama ka vlihatá ka ta slu'uvgha ŋa vlaghata.

⁶ Zdəgagha a skwi nda səla ta drə lu nda dra ta gwir, nda skwi ya ta vlaghata lu nda vla ŋa pla ghəŋ ta ghəŋa dmaku wa.

⁷ Ka yu mantsa: “Wana yu Lazglafta, sasa yu ta ghəŋa hadik da maga skwi ya ta kumə ka, manda ya nda vinda ta ghəŋa da ma deftera zlahu*,”» ka'a.

⁸ Ka Kristi mnuta karaku na: «Nda pla ghəŋ nda skwi nda səla tani, nda skwiha ta klafta lu ka vlaghata nda vla tani, nda skwiha nda səla ta drə lu nda dra ta gwir tani, nda skwi nda səla ta klafta lu ŋa pla ghəŋ ta ghəŋa dmaku tani, va a ka ta həŋ wu, zdəgagha a həŋ guli wu,» ka'a. Ta wya maga manda va ya mna zlahu lu ta tsa pla ghəŋ ya kay guli. ⁹ Ka'a guli mantsa: «Wana yu, saghasa yu ŋa maga skwi ya ta kumə ka,» ka'a. Ka hlanatá tsi ta tsa taŋtaŋa pla ghəŋ ta plə lu ya, ka mbəɗapta nda mahisani. ¹⁰ Magamaga Yesu Kristi ta skwi

* **10:7** Aya 5-7: Zabura 40:7-9, manda ya ta mnə Grek ŋa ghalya.

ta kumə Lazglafta. Ka vlanťá tsi ta ghəŋani ɲa pla ghəŋ turtuktuk səla. Mantsa ya kəl mu ka nzakway nda ghuḅa ta wa ira Lazglafta.

¹¹ Inda gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta turtuk turtuk, ta sladu ta sladu ta nzata hən ka maga slna taŋ inda fitik, ta gdata ta vla va tsa skwi turtuk ɲa hərđiŋta dmaku ya, ama laviŋ a ta hərđiŋta wa. ¹² Ama Yesu Kristi ná, turtuktuk vлата tsatsi ta ghəŋani ɲa pla ghəŋ ɲa hərđiŋta dekdek ta dmakwa mnduha. Tahula tsa, ka nzatá tsi nda ga zeghwa Lazglafta. ¹³ Ndanana, hada nzata tsi ka kzla pghanata Lazglafta ta ghumahani ka skwa ta diŋlay səlani. ¹⁴ Ma tsa vlatani ta ghəŋani turtuktuk ya, ka nanaftá tsi ka gwal tdukwa ɲa dekdek ta wa ira Lazglafta, ta gwal ta ghuḅiŋta tsi ta dmakwa taŋ. ¹⁵ Ta tsalamaptsala Sulkum nda ghuḅa guli kazlay: Prək tsa pla ghəŋ turtuktuk ya kə'a. Ka'a karaku na:

¹⁶ «Wya tsa dzratawi dza'a yu dzrafta nda hən ma tsa fitik ya, ka Mgham Lazglafta.

Dza'a famfa yu ta zlahuha da da ɲudufa taŋ,
dza'a thanamtha yu ta hən ma ghunislaka taŋ,»
ka'a.

¹⁷ Ka'a guli mantsa: «Had yu dza'a havglakta dekdek ta dmakuha taŋ, nda krughuvha taŋ wu,» ka'a. ¹⁸ Ka plinispla Lazglafta ta dmakwa mnduha ná, pahəgla a mnduha ta skwi ɲa vlanťá Lazglafta ɲa hərđiŋtá dmakuha wa.

Gavanamava gava ta Lazglafta

¹⁹ Mantsa tama zwanama da, nda pla vgha mu ta lami da tsa vli nda ghuḅa katakata ya nda ma usa Yesu. ²⁰ Tanaptá Yesu ta zlala, ka tamaptá

lfida tvi na lami nda tida na mutsa hafu. Tsa zlala kuhwanap lu ya na, varda ka vgha Yesu dza lu yeya. ²¹ Tsaya tama na, mamu mu nda mali ta ghana gwal dra skwi na Lazglafta ta hemanata, ta nzanaghatá hāga Lazglafta. ²² Ma tsa nzakwani mantsa ya tama, gavanamava gava ta Lazglafta nda nuduf turtuk, nda fata ghan dar, nda ghubata nuduf kul had dmaku mida, nda mbazatambaza nda imi tselana. ²³ Sladafmaslada ta fatá ghana mu ka gdata mu ta va mnay kazlay: Tsa mndu ta tamaftá imi ta slaman ya na, narma mndu ya ka'a. ²⁴ Nghapma nga ka sani nda sani, na vlamatá mbrakwa dvuvustá vgha nda maga skwi dina. ²⁵ Ma tsanap mu ta tska vgha mu manda ya ta snuta sanlaha ta tsanapta ya. Katək na, vluvusma mbraku sani nda sani. Sganaghamasga, kabga nda sna mu kazlay: Ndusa fitika vragata Mgham Yesu ka'a.

²⁶ Tahula sananta mu ta varda tvi, ka gdata mu ta gagaltá dmaku ka palama katsi, grafmagra kazlay: Ta had sana skwi dza'a vlata lu na pla ghan na herdintá dmaku wu ka'a. ²⁷ Ta ghana kzlay ma zlan dza'a kzlə lu ta guma Lazglafta. Tsa guma ya na, nda bla katakata, ka vu ghandand nzakwani dza'a dra ghumahani. ²⁸ Dər wati ma mndu ta kwalaghuta snatá zlahu Musa, ka mamu maslamsakha his ka hkən a tsi ta grafta katsi, ta dzadza lu ta tsa mndu ya, had tawa hidahida tida wa. ²⁹ Ka si mantsa ya nzakwani nda zlahu Musa ya ní, kighkigh dza'a nzakwa tsi nda mndu ta zlidintá Zwanā Lazglafta, ka razanaftá Sulkum ya ta vlamatá zdakatahudi ya tama? had hayhayani wu, ka'a nda us ya kəl Lazglafta ka dzraftawi nda

tsi, ka ghubin̄ta nda tsi ya. ³⁰ Nda sna amu ta tsa mndu ta mnay kazlay: I'i dza'a vranamtá mndu ta skwi ya maga tsi, i'i dza'a planamta kə'a ya. Ka'a guli na: «Dza'a tsanaghatsa Mgham Lazglafta ta guma ta mnduhani,» ka'a. ³¹ Skwa zləŋay gwada ta dədəmta mndu da dzva Lazglafta ya ta vla hafu.

³² Havakwahava ta nzakwa ghuni ghalya ma tan̄tan̄a snan̄ta ghuni ta gwada Lazglafta. Ma tsa fitik ya ná, susa kuni ta duni, ka su'uwaftá kuni ta indani. ³³ Ta kəma inda mnduha rarazata lu, ka ganaptá iri ta sanlaha mataba ghuni tazlay. Ma sana fitik guli, ta gway kuni ta vgha nda sanlaha ta ghuya mndərga tsa dan̄wa ya.

³⁴ Ksuxsa ka hidahida ta kaghuni, na gwal ya hlaf lu ka pghamta ma gamak ta gwada ta Yesu. Hlugudughunusha lu ta huzla ghuni, ta rfu nda rfa kuni, ndanan̄ a kuni wu, kabga nda sna kuni mamu skwi da kaghuni ta malaghutá inda skwi kə'a. Tsa skwi ya guli ná, ŋa kdekedzen̄ nzakwani.

³⁵ Mantsa tama, ŋavawa ŋa ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda fata ghəŋa ghuni ta Lazglafta. Ka ŋavan̄a kuni, dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni dagala. ³⁶ Skwi ya ta raghunata ná, nzata ghuni nda su'ay, ka maga skwi ya ta zdəganatá Lazglafta, ŋa vlaghunatani ta skwi ya taghunaf tsi ta imi ta sləmən̄. ³⁷ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Ta bəts nzda guli ná,

dza'a saghasa tsa mndu dza'a sagha ya, gərdata a wa.

³⁸ Mndu ya tdukwa ta wa ira da ná,

dza'a nzakway nda hafu nda ma zlgħay nda ŋudufani.

Ama ka vraghuvra tsi nda hul zɔɔgləgihata a tsa mndu ya wa,» ka'a.

³⁹ Amu ná, nza a amu tekw mataba gwal ta vru nda hul ɲa zadɪntá ghəɲa taɲ ya wa. Ama nda nza amu tekw mataba gwal ta zlgħafta ta dza'a mutsa mbaku ya.

11

Zlgħay nda ɲuɖuf

¹ Zlgħay nda ɲuɖuf ná, graftá skwi ya faf lu ta ghəɲ tida ya. Fatá vgha kazlay: Mamu tsa skwi ya kahwathwata kə'a ya, dər ta ngha a iri.

² Ta ghəɲa zlgħay nda ɲuɖufa taɲ, kəl Lazglafta ka ghubanagħatá mnduha ghalya.

³ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf sɲaɲta mu kazlay: Nda gwadani magafta Lazglafta ta inda skwiha kə'a. Inda skwi ya ta nghanɲa lu nda iri ná, sabə ma skwi ya kul nghanɲá* iri həɲ.

⁴ Nda ma zlgħay nda ɲuɖufani klafta Abel ta skwa pla ghəɲ ta malagħutá dɪnaku ka ɲa Kayinu, ka vlanɲá Lazglafta. Tsa zlgħay nda ɲuɖufani ya kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tɖukwa, kabga tsu'aftsu'a ta tsa skwi vlanɲ tsi ya. Nda mta† Abel má mndani, ama kabga zlgħay nda ɲuɖufani ná, tata gwada tsatsi.

⁵ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf kəl Lazglafta ka klagħatá Inuk ta luwa, dən a ta mtaku wa. Ngha a lu guli wu, kabga klagħakla Lazglafta da tsatsi. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Zɔɔganazɔɔda Inuk ta Lazglafta‡ ma kɔaku tsi ka klagħata ta

* **11:3** Ngha ta Zlrafta 1, Zabura 33:6, 9. † **11:4** Zlrafta 4:3-10.

‡ **11:5** Zlrafta 5:24.

luwa. ⁶ Ka had zlg hay nda ɲuɖuf wu ná, had fitik zdəgana mndu ta Lazglafta wa. Mndu ta gavadaghata da Lazglafta ná, dīna ka graftani kazlay: Mamu Lazglafta, ta magay ta skwi dīna guli ɲa gwal ta zbay kə'a.

⁷ Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf snata Nuhu ta gwada ya mnana Lazglafta ta ghəɲa skwi dza'a magaku ta kul nghanɗá iri karaku. Ka tsaftá tsi ta kwambalu dagala manda ya mnana Lazglafta. Ka lamə tsi dida nda gwal ga taɲ tani, ka mbaftá həɲ. Ma tsa magatani mantsa ya tsanaghata tsi ta guma ta ghəɲa hadik. Ka klaftá Lazglafta ka mndu tɖukwa§ kabga zlg hay nda ɲuɖufani.

⁸ Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf snata Abraham ta hgu hgaf Lazglafta, ka sli'aftá tsi ka laghwi ta hadik ya dza'a vlanɗa Lazglafta ɲa ɲani. Ta sli'aftá tsi, sna a ta vli ta dza'a tsi wa. ⁹ Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf, ka lagha tsi nzata ka matbay ma tsa hadik dza'a lu vlanɗa, tanaf Lazglafta* ta imi ta sləməɲ ya. Ka nzaku tsi ta nzaku ma həga tumpul, mantsa ya i Izak nda Yakubu guli ta nzakway ka gwal nda gwa həɲ ma tsa tatá imi ta sləməɲ ya. ¹⁰ Ka nzatá Abraham ka kzla tsa luwa dihana Lazglafta ta tughwani† ya. Lazglafta ka ghəɲani ta garafta, tsatsi mnda bafta guli.

¹¹ Nda ma zlg hay nda ɲuɖuf mutsafta Abraham‡ ta zwan ma halatani katakata. Markwa taɲ Sara guli tsutsa ka dzəghəɲ. Ka fatá tsi ta ghəɲani kazlay: Dza'a magay Lazglafta ta skwi manda ya

§ **11:7** Zrafta 6:13-22. * **11:9** Aya 8-9: Ngha ta Zrafta 12:1-5, 23:4, 35:12, 27. † **11:10** Ngha ta 11:16, 12:22. ‡ **11:11** Ngha ta Zrafta 18:11-14, 21:2.

mna tsi kə'a. ¹² Mantsa ya, ma mndu turtuk ya nda hala, ta ghwan a ka mtaku wu, yata lu ta zivra mndu nda ndəgha manda tekwatsa ta luwa, nda ya manda wutak ma ghwaŠ.

¹³ Ma zlghay nda ɲuduf rwuta həŋ demdem, ta kul mutsaftá həŋ ta magatá tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta həŋ ya. Ama grafgra həŋ kazlay: Dza'a magaku tsa skwi ya kə'a, harharhar ghəŋa taŋ ta ghəŋani. Ka graftá həŋ kahwathwata kazlay: Matbay ɲni ta wawutá wawaku* ta na ghəŋa hadik na kə'a. ¹⁴ Tsa gwal ta mnay mantsa ya ná, maraŋmara həŋ baŋluwa kazlay: Ta kzla vla taŋ həŋ kə'a. ¹⁵ Ndanəgla a həŋ dekdek ta tsa vli sabə həŋ ya wa. Ka má ta ndanay həŋ katsi, má si vraghuvra həŋ. ¹⁶ Kahwathwata ná, vli ta malaghutá tsaya ɲa taŋ ta pahaŋta, vli ya ta nzakway ta luwa. Tsaya kəl tsi ka zdəganatá Lazglafta, na hgay ta hgə həŋ ka Lazglafta taŋ. Ka payanaftá tsi ta luwa taŋ ta həŋ.

¹⁷ Nda ma zlghay nda ɲuduf kumafta Abraham ta vlatá zwanani Izak ɲa pla ghəŋ ma dzəghaŋta ya dzəghaŋ Lazglafta. Ka kumaftá tsi ta vlatá tsa kdakwakdakwa zwanani turtuktuk ya, dər má si tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən ta ghəŋa tsa zwan ya. ¹⁸ Ka Lazglafta si mnanata na: «Nda ma Izak ya taghaf yu ta imi ta sləmen† ya dza'a yagapta zivra gha,» ka'a. ¹⁹ Ka fata Abraham ta ndanani kazlay: Lavinlava Lazglafta ta vraganaptá mndu ma mtaku nda hafu kə'a. Tsaya

Š **11:12** Ngha ta Zlrafta 22:17. * **11:13** Ngha ta Zlrafta 23:4, 1 Krunik 29:15, Zabura 39:13. † **11:18** Ngha ta Zlrafta 22:1-14, Aya 18: Ngha ta Zlrafta 21:12.

tama ná, ka nzaku Izak manda mndu vraganap lu ma mtaku kahwathwata.

²⁰ Nda ma zlg hay nda ṅuḍuf tfanaghata Izak ta wi ta i Yakubu nda Isuwa, ta ghəṅa nzaku ya ká həṅ dza'a nzakway ta kəma.

²¹ Nda ma zlg hay nda ṅuḍuf tfanaghata Yakubu ta wi ta zwana Yusufu ma ndusakwani ka mtaku. Ta tḗ tsi ta tsa wi ya ṅa taṅ, ka dzuḅuntá tsi ta vgha ta wa dafani ka tsəlḅu ta kəma Lazglafta‡.

²² Nda ma zlg hay nda ṅuḍuf mnanata Yusufu ta zwana la Isra'ila ma ndusakwani ka mtaku kazlay: Dza'a sli'apsli'a həṅ ma hadika Masar kə'a. Ka mnanatá tsi ta həṅ guli ta skwi ka həṅ dza'a magay nda ghudzifani§.

²³ Nda ma zlg hay nda ṅuḍuf dífanata dadahani ta Musa ka tili hkən manda yata. Dinadína tsa zwan ya ta wa ira taṅ. Zlənaf a həṅ ta ḅlanapta taṅ ta zlah mghama Masar wa.

²⁴ Nda ma zlg hay nda ṅuḍuf kwalaghuta «Musa ma glatani ta hgay ka zwanə makwa Fir'awna.*

²⁵ Ta dran ghuyay ḍa ta ḍanwa kawadaga nda mnduha Lazglafta, ka rfay ḍa ta rfu ma gay ḍa ta dmaku ṅa fitik kwitikw. ²⁶ Mal ghuydipta mnduha ta ḍanwa manda ya dza'a ghuyanapta lu ta Kristi ya, ka inda skwa gadghəl ta hadika Masar,» ka'a, kabga nda fa ṅuḍufani ta skwi ya dza'a vlanṅa Lazglafta ta kəma.

²⁷ Nda ma zlg hay nda ṅuḍuf sli'afta Musa ka zlanatá hadika Masar, kul zlənənṅa gatá sida

‡ **11:21** Aya 20: Ngha ta Zlrafta 27:27-29, 39-40, aya 21: Ngha ta Zlrafta 48:1-20, 47:31. § **11:22** Ngha ta Zlrafta 50:24-25, Sabi 13:19.

* **11:24** Aya 23: Ngha ta Sabi 2:2, 1:22. Aya 24: Ngha ta Sabi 2:10-12.

mgham. Ka dihavatá tsi manda skwi nda ngha ta Lazglafta ya kul lavinjá lu ta nghan̄ta nda iri ya.

²⁸ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf tahananatá tsi ta skala Pak. Tahafwa taha ta us ta watgha, ka'a nda la Isra'ila, kada kwala duhwala Lazglafta ya dza'a ghunakta lu da rwa zumala la Masar da rwinj́ta ɲa ghuni guli, ka'a.

²⁹ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf tsughwadapta zwana la Isra'ila ta dr̄efa dva manda skwi ta ghwalata vli. Ama ka tsughwadapta aɲni manda ɲa taɲ ya ka la Masar ná, ka nu'amtá† h̄əɲ mida.

³⁰ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf zliɲta la Isra'ila ta muhula luwa Yeriku manda magata taɲ ta fitik ndəfáɲ ta wawanafta.

³¹ Nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf tsu'af̄ta‡ Rahab, sana marakw ta hla iri ta mnduha la Isra'ila ta lab̄ə da vitsa luwa taɲ. Ma lagha la Isra'ila da rwanatá gwal pgha gh̄əɲ nda Lazglafta, ka zlanatá h̄əɲ ta tsatsi nda hafu.

³² Nu dza'a mn̄əḡəlta yu ka malaghutá tsa tama? Nda hta fitik ka mn̄əḡəlta d̄a ta gwad̄a ta gh̄əɲa i: Zideyuj, nda Barak, nda Samsuj, nda Yafte, nda Dawuda, nda Samuyel, nda la anabiha§. ³³ Hah̄əɲ ná, nda ma zlḡhay nda ɲuɖuf zazakta h̄əɲ ta had̄ikha nda vulu. Ka magatá h̄əɲ ta skwi tdukwa, ka mutsaftá h̄əɲ ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sl̄əm̄əɲ ta h̄əɲ. Ka hahanaftá h̄əɲ ta wi ta rverih̄a.

† **11:29** Aya 27: Ngha ta Sabi 2:15, aya 28: Ngha ta Sabi 12:21-30. Aya 29: Ngha ta Sabi 14:21-31. ‡ **11:31** Aya 30: Ngha ta Yusuwa 6:12-21, aya 31: Ngha ta Yusuwa 6:22-25, 2:1-21. § **11:32** Ngha ta Guma 6-7, 4-5, 11-12, 1 Samuyel 16:1-1 Mghamha 2:11, 1 Samuyel 1:1–25:1.

³⁴ Ka niŋtá hən ta zlgħakwa vu ləmtək. Ma sli'a mnduha pslata hən nda kafay, ka ndaptá hən mida. Had mbraku ma hən wu, ama ka nuta hən ka gwal nda mbra. Ma fitika vulu, ka nuta hən ka bigwala, ka ŋawaftá hən ta sludza hadikha kavghakavgha.

³⁵ Ka nghəglanťá mi'aha ta mnduha taŋ si ta rwuta ta vragapta* nda hafu.

Ama sanlaha ya ná, kwihin nda kwikwiha lu ta hən ka tatadaptá hən, ka kwalaghutá hən ta zlanatá hən ŋa mutsa sli'agapta ma mtaku nda hafu ya ta malaghuta. ³⁶ Ŋa sanlaha ya guli ná, gagə nda gaga lu ta hən, ka sləvaptá hən. Tsatsaf nda tsatsa lu nda zida ta sanlaha ka pghamta ma gamak. ³⁷ Nda pala zlazlərtsata lu ta sanlaha ka pslatá hən, datsanap nda datsa lu ta sanlaha, tsasla nda kafay lu ta sanlaha, ka pslatá hən. Hwayapta ka ra vli ŋa sanlaha, ka nutá hən ka pdu ka kla huta ta tuwak nda ŋa gu ta vgha. Ka ghuyanaptá lu ta đanwa, ka ganaptá lu ta iri† ta hən. ³⁸ Hwahwayaku ka ra vli kurandazl ma mtak, nda ya ma ghurum ma hadik ŋa sanlaha. Ra a ghəŋa hadik ka ŋa tsa mnduha ya wa.

³⁹ Inda taŋ zdəganazda hən ta Lazglafta, kabga zlgħay nda ŋudufa taŋ. Tsaw ta mutsaf a hən ta tsa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta hən ya wa. ⁴⁰ Payafpaya Lazglafta ta skwi ta malaptá đinuta ŋa mu. Ma ndanani ná, va a ta dzanaghatá

* **11:35** Aya 33: Ngha ta Daniyel 6, aya 34: Ngha ta Daniyel 3:1-30, aya 35: Ngha ta 1 Mghamha 17:17-24, 2 Mghamha 4:18-37.

† **11:37** Aya 36: Ngha ta 1 Mghamha 22:26-27, 2 Krunik 18:25-26, Irmija 20:2 37:15, 38:6, aya 37: Ngha ta 2 Krunik 24:21.

ghəŋa slnani nda hahəŋ nda ghəŋa taŋ kul haɸ amu hada wa.

12

Mbra vgha ma ghuya ɗaŋwa

¹ Tsaya tama, mantsa ya ndəghata tsa masləmtsəkha ta wamafta ya. Pghinmapgha ta inda skwi ta ndəgamata ta gərɗa amu, nda dmakuha ta kasa amu, ka hwaya mu ɗina ta vərɗaka hwaya ya mnama Lazglafta ŋa hwayay.

² Ka fafta mu ta iri ta Yesu ya ta tahamatá zlgħay nda ŋuɗuf, tsatsi guli dza'a ɓhadamaghata da vla dzatá ghəŋani. Tsatsi ta tsu'aftá mtutani ta udza zləŋay. Ksa a ka hula nda mndərga tsa mtaku ya wu, kabga nda fa ghəŋani ta rfu ya payana Lazglafta. Ndana tama, nda ga zeghwa Lazglafta* ta nzakwa tsi.

³ Ndanawandana ta ghəŋa ya ka Yesu su'aftá mndərga husaŋta ya husaŋ tsi ta ghwadaka mn-duha, kada kwala kuni ta rwa malandugu. ⁴ Ma vulu ya ta vulu kuni nda dmaku ná, ta vula a kuni karaku ta ya dza'a kladaghunaghata ta wa hɗak wa. ⁵ Zanapza kuni ta gwadá Lazglafta ta vla mbraku ŋa zwanani ra?

«Zwaná da! Ka ta zlahay Mgham Lazglafta ta kagha katsi, fafa ta ghəŋ, ma kla ka ta ghəŋ tida ka dvaghaghadvá tsi.

⁶ Mndu ta zlahu tsi ta ɗvu Mgham Lazglafta.

Mndu ya klaf tsi ka zwanani† ta dzə tsi guli.»

⁷ Su'uwasu'a ta ghuya ɗaŋwaha ya ta kəl Lazglafta ka zlahá kaghuni nda tsi. Tsa ghuya ɗaŋwa ya

* **12:2** Ngha ta Zabura 110:1. † **12:6** Ngha ta Mahdihi 3:11-12.

ta maraṅta kazlay: Klaf ka zwanani Lazglafta ta kaghuni kə'a. Mamu zwan kul had dani ta zlahay ra? ⁸ Ka si zlah a tsi ta kaghuni ka zwanani ya wu katsi ná, wərda zwanani a kuni wu, masagwa kuni nda tsa. ⁹ Skwi guli ná, mamu mu nda dadaha mu ma na ghəṅa hadik na ta zlah a mu, ta snay mu ta gwada da həṅ. Dani ma Sulkumha yeya tama dza'a kwal mu sna gwada da tsi ṅa mutsa hafu rki na? ¹⁰ Ta zlahay dadaha mu ta amu ṅa fitik kwitikw, manda ya ta gradapta həṅ kazlay: Ma dza'a dina mantsa kə'a. Ama Lazglafta ná, ṅa kata amu ta zlah a tsi ta amu, ṅa mutsay mu ta mayaka mu ma tsa nzakwani nda ghuḅa ya. ¹¹ Ma tsa fitik ta zlahu lu ta amu ya ná, nda nza ka skwi kul zdəgamata, rfa a mu ta rfu ta ghəṅani wa. Ama tahula tsa, ṅa yiganaptani ta zdaku, nda nzaku tdukwa ta tsa gwal zlahaf lu ya.

Dvu nda zlahu

¹² Ka si mantsa tsi, dayapwadaya ta dzvuha ghuni ta hərfuta ya. Sifanafwa sifa ta karama ghuni ta laḅuta ya guli. ¹³ Mbadawambada ta mbada ta tvi ya nda slada‡, kada kwala səla ya nda wərda ta kdinṅa, katək ná, ka mbafta tsi.

¹⁴ Zbawazba ta nzata nda zdaku nda inda mndu. Ka nzata kuni nda ghuḅa ta wa ira Lazglafta. Ka had tsi mantsa wu ná, had ya dər turtuk ma kaghuni dza'a nghanṅa kuma Lazglafta wa. ¹⁵ Dasuwa ka kuni yaha mndu dər turtuk da mbədanatá hul ta zdakatahuda Lazglafta. Yaha ya dər ka turtuk da nzakway manda slrəṅ dāhdaha da

‡ **12:13** Aya 12-13: Ngha ta Isaya 35:3 nda Mahdihdi 4:26.

dŷamta ka 6adza ndəghata mnduha§. ¹⁶ Dasuwa ka kuni, yaha gwal ta hliri nzakway mataba ghuni. Yaha mndu dər turtuk mataba ghuni da vziŋtá skwi ta nzakway ka ŋa Lazglafta, manda Isuwa ta skwaptá ma malmalani nda skwa zay kwenkwenŋ ya. ¹⁷ Tahula tsa, manda ya snaŋ kuni, ka lagha tsi da zlgħa tfawani da dani, ka kwalagħutá dani. Traptra ta ksanaktá ghəŋa dani, kulam nda psayni ta tsa tfawi ya nda ima taw* ta iri.

¹⁸ Gavadagħa ta vata ghwá Sinay laviŋ lu ta ksaŋta nda dzvu ya a kuni wa. Dər tavata vu ta zlgħaku gigiga, dər tavata grusl tđik, dər tavata mghama falak, ¹⁹ dər tavata ghudzaga duli, dər tavata kuzlahatá lwi ya kəl gwal ta snaŋ ka mnay kazlay: Ma gwadgəlgana† ka kə'a ya a kuni wa. ²⁰ Ndəbandəba həŋ ta dzvu, kabga laviŋ a həŋ ta ŋaftá tsa skwi mnana lu ta həŋ kazlay: Inda mndu dza'a ksaŋtá tsa ghwá ya, dər má nimtak tsi, dza'a zlertsazlertsa lu nda pala kə'a ya. ²¹ Ka ganaftá tsa skwi nghan həŋ ya ta zləŋ ta həŋ, ka mnə Musa kazlay: Ta ghudzaku vgha đa da zləŋ‡ katakata kə'a.

²² Ama kaghuni, gavadagħa ta vata ghwá Siyuna, nda ya tavata luwa Lazglafta ya ta vla hafu tsaya ta nzakway ka Ursalima ta luwa, nda tskata vgha duhwalha Lazglafta ka rfu kul laviŋtá lu ta mbədaftá həŋ ya kuni. ²³ Gavadagħa tavata guyatá vgha mnduha Lazglafta ta nzakway ka zumaliha vindam lu ta hga taŋ ma defteri ta luwa

§ **12:15** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:17. * **12:17** Aya 16-17: Ngha ta Zlrafta 25:29-34, 27:30-40. † **12:19** Aya 18-19: Ngha ta Sabi 19:16-22. ‡ **12:21** Aya 20: Ngha ta Sabi 19:12-13, aya 21: Gray nda Vrafta ta Zlahu 9:19.

kuni. Gavadagha tavata mnda tsa guma ta ghəŋa inda mnduha demdem ta nzakway ka Lazglafta kuni, nda ya tavata sulkuma mnduha tdukwa, gwal ta kdanakta ya kuni. ²⁴ Gavadagha tavata Yesu ta nzamta mataba mnduha nda Lazglafta ŋa dzraftawi ka lfid ya kuni. Gavadagha tavata usa Yesu ya kəl tsi ka wutsikatá mnduha nda tsi ya kuni. Malaghumala gwada ta gwadə tsa us ya, ka ŋa Abel§ ta mnata.

²⁵ Dasuwa ka kuni! Yaha kuni da kwalaghutá snanjtá lwa Lazglafta ya ta gwada nda kaghuni! Ghalya, tsa gwal ta kwalaghutá snatá gwada tsa mndu ta mnay ŋa tan ta ghəŋa hadik* ya ná, ndap a həŋ ma guma wa. Amu yeya dza'a ndapta ka mbədanambəda mu ta hul ta Lazglafta ta gwada nda amu daga ta luwa rki tama? ²⁶ Ma tsa fitik ya, ka ghudzanaftá lwa Lazglafta ta hadik. Ndanana, ka tamaftá tsi ta imi ta sləməŋ kazlay: Ta turtuktuk ta dza'a ghudzanafta yu guli ŋa kwanahani. Hadik nda ghəŋani a dza'a yu ghudzanafta wu, nda luwa† tani kə'a. ²⁷ Tsa gwada ya mnə tsi kazlay: Ta turtuktuk kə'a ya ná, ta maray ŋa mu kazlay: Inda skwi ya zlaganap lu nda tsa ná, dza'a ghudzanafghudza lu ŋa hlutani, kada gdavata tsa kul had ta ghudzavata ya.

²⁸ Ya mantsa tsi ya, rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá ga mgham ya kul had ta ghudzavata. Maranmamara ta tsa rfay mu ya nda ma maganatá slna ya ta zdəganata nda haninjtá ghəŋ, nda ya nda zləŋay. ²⁹ Lazglafta mu ná, vu ta zadanatá‡ skwi ya.

§ 12:24 Ngha ta Zrafta 4:10. * 12:25 Gray nda Sabi 20:22.

† 12:26 Ngha ta Hagay 2:6. ‡ 12:29 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 4:24.

13

Vərda gwal nda guya ghəṇa taṇ

¹ Gdāvawagda nda dvuvustá sani nda sani manda la zwanama. ² Yaha kuni zanaptá tsu'afta dina ta matbay. Ma tsa magay mantsa ya kəl sanlaha ka tsu'aftá duhwalha Lazglafta kul snarṭá* həṇ. ³ Havapwahava ka gwal ma gamak, manda skwi kawadaga kuni nda həṇ. Havapwa hava ka gwal ta gəlu ta iri ṇa taṇ, kabga mnda səla kaghuni guli manda va hahəṇ.

⁴ Inda kaghuni demdem, vlaṇwavlá ta sgit ta kluvtá vgha, yaha marakw dər zə'al da hliri, kabga dza'a tsay Lazglafta ta guma ta ghəṇa gwal ta maga sli'inqsli'in, nda gwal ta hliri tani.

⁵ Yaha tsemi da tdaḡhatá kaghuni. Rfawarfa ta rfu ta ghəṇa kuraghuta ya da kaghuni, kabga ka Lazglafta na: «Had yu dza'a zlaghata wu, had yu dza'a walaṇṭá† vzighista wu,» ka'a. ⁶ Tsaya ta kəl dər wati ma amu ka mnay nda fata ghəṇ kazlay: ta katay Mgham Lazglafta ta i'i, had sana skwi ta zləṇə yu wu, nu dza'a magihata mndu‡ na kə'a ya.

⁷ Havakwa maliha ghuni, gwal ta mnaghunatá gwada Lazglafta. Havakwahava ká həṇ nzakwagapta, nda ya ká həṇ mtaku§. Ka kla kuni ta sada zlgħay nda ṇudufa taṇ. ⁸ Va tsa Yesu Kristi ya ta nzakway dahawu, tsa tsatsi ya ta nzakway gita, tsatsi dza'a nzakway ṇa kdəkedenḡ guli. ⁹ Dasuwa ka kuni, yaha sana ghwadaka tagħa

* **13:2** Ngha ta Zlrafta 18:1-8, 19:1-3. † **13:5** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 31:6, 8, Yusuwa 1:5. ‡ **13:6** Ngha ta Zabura 118:6. § **13:7** Gray nda 10:32-33.

skwiha kavghakavgha da sagha da ghəŋa ghuni. Zdakatahuda Lazglafta na skwi ta mbranaftá ŋudufa mndu. Tagha skwi kavghakavgha ta ghəŋa za skwa zay a wa. Gwal ta ksa tva mndərga tsa tagha skwi ya ná, had ta kata* həŋ wa.

¹⁰ Tsa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, had wa taŋ ka za skwi ta ŋa mu ma gwir† wa. ¹¹ Tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, usa rini ŋani ta kladamta da tsa vli nda ghuḅa katakata ya, ŋa pla dmaku. Ama slu'a tsa rini ya, ta drinta tahula luwa‡ lu. ¹² Tsaya kəl Yesu ka mtuta guli tahula luwa§, ŋa ghuḅintá dmakwa mnduha nda ma ŋani ma us. ¹³ Sli'afmasli'a amu tama ka dza'a mu da guyay tahula luwa, ka su'a amu guli ta mndərga tsa giri ganap lu ya, ¹⁴ kabga ta na ghəŋa hadik na a luwa amu ŋa kdekedzen wa. Ama luwa dza'a nzakway* ŋa kdekedzen ŋa amu ta pahay. ¹⁵ Gdamagda ta zləzlva Lazglafta ka nzakwa tsi manda skwa pla ghəŋ nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama hgani nda gwada ma wa mu. ¹⁶ Yaha kuni zlanatá maga zdaku, nda katanťá mndu, kabga mndərga tsa skwiha ta vlata həŋ ya ta zdəganatá Lazglafta.

¹⁷ Snawasna ta gwada da maliha ghuni, ka sna kuni ta skwi ta mnaghunata həŋ. Hahəŋ ta ng-hapta ka hafa ghuni, kabga dza'a zlghay həŋ ta wani da Lazglafta. Snawasna ta gwada da həŋ, ya

* **13:9** Ngha ta Ruma 14:2-23, 1 La Kwareŋt 8:8, La Kwalus 2:16-22, 1 Timute 4:3. † **13:10** Gray nda 9:11-14, 13:11-12. ‡ **13:11** Zlahu 16:27. § **13:12** Ngha ta Yuhwana 19:17, 20. * **13:14** Gray nda 11:10, 16.

dza'a kəl həŋ ka maga slna taŋ nda rfu, nda ɲada ghəŋ a wa. Ka nda ɲada ghəŋ tsi ná, kataghunaftá a tsa wa.

¹⁸ Magawa du'a ta ghəŋa aŋni. Grafgra ɲni ka-zlay: Had sana bədzaku ya maga ɲni wu kə'a ma ndana ɲni. Ta kumay ɲni ta gdata ɲni ta maga skwi dínadina inda fitik. ¹⁹ Kdəkwəkdək, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, magawa du'a ta ghəŋa da, ka mutsidifta Lazglafta ta vradapta da misimmisim da kaghuni.

Maga du'a

²⁰ Lazglafta ya ta vla zdaku ta vraganaptá Mgham mu Yesu mataba gwal nda rwa, ka nzakw tsi ka mndu dagala ta ngha tuwakha. Nda ma usani vla tsi ɲa pla ghəŋ, mutsafta lu ta dzraftawi ɲa kdekedzeŋ. ²¹ Ka vlaghunavla Lazglafta ta mbrakwa maga inda skwi dina, ɲa magay ghuni ta skwi ya ta kumə tsi. Ka maga tsi ma amu ta skwi ya ta zdəganata nda ma Yesu Kristi ta nzakway ɲani glaku ɲa kdekedzeŋ ya. Amin!

Kdīŋta nda ga zgu

²² Zwanama da, vindaghunaf vinda yu ta na delewer na ɲa vlaghunatá mbraku. Ki'a nda ki'a yeya vindaghunafta yu. Kdəkwəkdək ka ɲanata kuni ta tsəna gwadaha na ma ɲudufa ghuni. ²³ Ta snaghunamsna yu kazlay: Zligiŋzla lu ta zwanama mu Timute† ma gamak kə'a. Ka bhagagha bha tsi misimmisim, dza'a labla yu da kaghuni kawadaga nda tsi.

† 13:23 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:1.

²⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta maliha ghuni demdem, nda inda mnduha Lazglafta tani. Ta ga zgu zwanama ma luwa Italiya ɲa ghuni.

²⁵ Ka nza zɗakatahuɗa Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

Deftera Lfida Dzratawi New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f257b780-c0dd-5cce-9b20-430484439898